

være i høj Grad tilbøjelig til at antage, at hvis de 472 Kirkens Mænd havde sat sig lidt nærmere ind i Sagen og i den egentlige Anledning til dette Lovforslags Fremkomst, saa vilde maaske nogle af dem neppe have været saa raske til at underskrive. Dersom man kunde gøre Skel mellem dem, der nægter at gøre Militærtjeneste af virkelige Samvittighedsgrunde, og de andre, saa vilde man jo være naaet et langt Stykke frem. Men den Adskillelse er det naturligvis umuligt at gøre. Og vil man give en Lov, saa er der ikke andet for end at gøre det, som denne Lov gør, og sige, at den gælder dem, for hvem Militærtjeneste af enhver Art er uforenelig med deres Samvittighed. Kunde man saa undersøge Samvittighederne nærmere, saa vilde det være en stor Fordel, men det kender jeg ikke noget Middel til. Det er jo efter Lovforslaget i første Række Sessionerne, der skal prøve dem, der har meldt sig som Militærnægtere, hvilket de skal gøre før Sessionens Afholdelse, og efter at have prøvet dem ved Afhøringer og ved at undersøge de Bevisligheder og Attester og saadant noget, som maatte foreligge, skal Sessionen tage sin Stilling og drøfte Spørgsmaalet og — der forudsættes, at der kan blive et Flertal og et Mindretal — komme med en Indstilling. Denne Indstilling skal saa gaa til Ministeriet, og derefter skal Indenrigsministeren og Forsvarsministeren lægge deres Hoveder i Blød for at komme til et Resultat med Hensyn til, hvem der nu skal overføres til Statsarbejde og hvem ikke, hvis Fordringer der skal tages Hensyn til, og hvis ikke. Men karakteristisk nok er det, at det ikke er Forsvarsministeren, som i denne Henseende har det sidste Ord, det er Indenrigsministeren. Det kan jo blive meget vanskeligt, idet man i Lovforslaget har været saa forsigtig at forbeholde sig, at Samvittighedsgrundene eller de angivne Samvittighedsgrunde giver ikke nogen ubetinget Ret til at blive overført til civilt Arbejde. Vedkommende *kan* overføres, naar de to Ministre, i sidste Instans Indenrigsministeren, kommer til det Resultat, at det bør gøres. Men det kan altsaa ogsaa nægtes, og hvis der kommer et saadant Antal, som Militærnægternes Opraab og Manifest giver Anledning til at formode, kan jo de to Ministre komme i en temmelig vanskelig Stilling, og jeg anser det, som før nævnt, for meget vanskeligt at sætte Skel mellem dem, som burde slippe over i civilt Arbejde, og dem, som skal blive under Militærvæsenet. Nu maa det

erkendes, at Ministeren har indrettet Lovforslaget saaledes, at det Statsarbejde, der træder i Stedet for Militærtjeneste, har en saadan Langvarighed, at det ikke særlig frister til at gaa den Vej. Men naar man betænker, at de rigtig moderne Militærmodstandere vil hellere sulte ihjel end gøre Tjeneste som militære, saa kan man jo komme til at regne med, at dette, om det varer nogle Maaneder længere eller kortere, ikke vil afskrække dem fra at gaa den Vej, og det saa meget mindre, som de ikke bryder sig om, om det er kort eller langt, fordi de vil slet ikke gøre noget. De maatte altsaa sættes i Fængsel, og dette Fængsel er ogsaa ret rigelig tilmaalt, idet det i størst Udstrækning kan komme til at omfatte 20 Maaneder, men naar de saa i dette Fængsel vil opføre sig paa samme Maade, som de hidtil har opført sig overfor andre Lovbestemmelser, nemlig sulte, ved jeg ikke, hvordan Ministeren vil bære sig ad med dem. Jeg ved ikke, om Forsvarsministeren kan svare derpaa, for efter hans Lovforslag er det Indenrigsministeren, der skal afgøre det. Indenrigsministeren skal i det hele sørge for den Ting, og det er karakteristisk for Lovforslaget, at der ikke gives nogen som helst Oplysning om, hvordan Indenrigsministeren tænker sig at ordne den Sag. Jeg har faaet det Indtryk af Forhandlingerne i det andet høje Ting, at den højtærede Forsvarsminister tænker sig, at man nærmest kan bruge disse Militærnægtere i Skove og Tørvemoser, i Skovene om Vinteren, i Tørvemoserne om Sommeren. Men jeg tilstaar, at jeg er noget bange for, at man vil ikke faa nogen Fornøjelse af dem, i hvert Fald ikke uden at der tages mere haandfast paa den Sag, end det hele Lovforslag giver Indtryk af, og end man kan vente det, dersom det kommer under Indenrigsministeriet. Thi kommer det under Indenrigsministeriet, maa Tilsynet jo tilfalde civile Myndigheder. Det bliver vel Sognefogeden eller Landpolitibetjenten, eller hvem man ellers kan faa til at holde Øje med disse Tørvegravere og Skovhuggere. Jeg er rigtignok bange for, at der kommer et temmelig kummerligt Resultat ud af det. Den højtærede Minister nævnedes selv, hvad der har været Hovedspørgsmaalet under Sagens Behandling i Folketinget. Det var det, om disse værnepligtige, der overføres til civilt Arbejde, skal blive staaende under Militæretaten, eller de ikke skal det. Lovforslaget bestemmer, at med Hensyn til Beskaffenhed af Kvarter og Forplejning, Lønning og lignende skal